

Rozdělení vyčleněním jako nová forma přeměny obchodních společností

Novela zákona o přeměnách, účinná od 19. července 2024, zavedla do českého právního řádu novou formu přeměny obchodních společností – rozdělení vyčleněním. Tato nová forma přeměny je podobná rozdělení odštěpením, avšak s podstatným rozdílem: společníkem nástupnické společnosti se nestávají společníci rozdělované společnosti, nýbrž sama rozdělovaná společnost. Rozdělení vyčleněním tak představuje alternativu k založení společnosti prostřednictvím nepeněžitého vkladu či ke zvýšení základního kapitálu touto formou a nabízí zajímavý nástroj pro vytváření holdingových struktur.

Klíčové body – právní aspekty

- 1 Novela zákona o přeměnách** z července 2024 zavedla rozdělení vyčleněním.
- 2 Při vyčlenění** se společníkem nástupnické společnosti stává rozdělovaná společnost.
- 3 Vyčlenění se vznikem nové společnosti:** alternativa k založení společnosti jediným společníkem nepeněžitým vkladem.
- 4 Vyčlenění sloučením:** alternativa ke zvýšení základního kapitálu nepeněžitým vkladem.

Vyčlenění – právní aspekty

Vyčlenění představuje novou formu rozdělení obchodní společnosti, kterou lze realizovat buď jako vyčlenění se vznikem jedné či více nových společností, nebo jako vyčlenění sloučením s jednou či více existujícími společnostmi (a případně i kombinací obou těchto forem). Rozdělení vyčleněním však nelze využít univerzálně pro všechny typy obchodních korporací – u družstev je jeho použití vyloučeno, zatímco u osobních společností (v. o. s., k. s.) je přípustný pouze ve formě vyčlenění sloučením.

Vyčlenění vykazuje znaky obdobné rozdělení odštěpením, neboť rozdělovaná společnost nezaniká a dochází pouze k přechodu části jejího jmění na nástupnickou společnost. Zásadní rozdíl však spočívá v tom, kdo se stane společníkem nástupnické společnosti:

- při odštěpení se společníky nástupnické společnosti stávají dosavadní společníci rozdělované společnosti;
- při vyčlenění se společníkem nástupnické společnosti stává samotná rozdělovaná společnost.

Vyčlenění se vznikem nové společnosti

Při vyčlenění se vznikem jedné nebo více nových společností se rozdělovaná společnost stává jediným společníkem nástupnické společnosti, resp. nástupnických společností. Tento postup proto neumožňuje vyčlenění jmění z více rozdělovaných společností za účelem založení jedné nové společnosti s více společníky. Uvedená forma vyčlenění tak představuje **alternativu k založení kapitálové společnosti jediným společníkem prostřednictvím nepeněžitých vkladů**. Je však nutné podotknout, že vyčlenění je formálně náročnější postup, než je tomu v případě založení společnosti nepeněžitým vkladem, jelikož zahrnuje mimo jiné povinnost zveřejnění projektu přeměny a souvisejících oznámení a přípravu účetních závěrek.

Zatímco předmětem nepeněžitých vkladů může být zásadně pouze majetek, přičemž dluhy přecházejí spolu s vyčleňovaným majetkem pouze při vkladu závodu nebo jeho části, v rámci vyčlenění může dojít k převodu majetku i dluhů současně. Obdobně jako při založení společnosti nepeněžitým vkladem je i v případě vyčlenění se vznikem nové společnosti nezbytné ocenění vyčleňované části jmění.

Odlišný je rovněž režim ručení za přecházející dluhy. Při vkladu závodu ručí vkladatel neomezeně za přecházející dluhy, pokud věřitel s jejich přechodem nevyslovil souhlas; za dluhy, které na nabyvatele nepřejdou, však nově založená společnost neručí. Naproti tomu při vyčlenění dochází ke vzniku tzv. křížového ručení, kdy nástupnická společnost omezeně ručí za dluhy, které na ni nepřešly, a rozdělovaná společnost omezeně ručí za dluhy, které na nástupnickou společnost přešly.

Vyčlenění se vznikem nové společnosti podléhá vždy schválení valnou hromadou rozdělované společnosti. Oproti tomu valná hromada zakládající společnosti rozhoduje o nepeněžitých vkladech pouze v případě, kdy je předmětem vkladu závod nebo taková část jmění, která představuje podstatnou změnu podnikání či činnosti zakládající společnosti.

Vyčlenění sloučením

Při vyčlenění sloučením rozdělovaná společnost nabývá podíl v jedné či více již existujících společnostech. Tato forma vyčlenění tak v praxi představuje **alternativu ke zvýšení základního kapitálu společnosti prostřednictvím nepeněžitých vkladů**.

Pro tuto alternativu se obdobně uplatní závěry uvedené výše. Na rozdíl od vyčlenění se vznikem nové společnosti je však při vyčlenění sloučením ocenění vyčleňovaného jmění vyžadováno pouze tehdy, pokud nástupnická společnost v důsledku přeměny zvyšuje základní kapitál.

Vyčlenění sloučením schvalují valné hromady obou zúčastněných společností. Výjimku představuje situace, kdy je rozdělovaná společnost

jediným společníkem nástupnické společnosti; v takovém případě se schválení nejvyšším orgánem nástupnické společnosti nevyžaduje, ledaže dochází v důsledku vyčlenění ke zvýšení jejího základního kapitálu.

Oproti tomu při standardním zvýšení základního kapitálu se vždy vyžaduje rozhodnutí valné hromady společnosti, jejíž základní kapitál je zvyšován. Valná hromada vkladatele rozhoduje o nepeněžitém vkladu pouze tehdy, je-li jeho předmětem závod nebo taková část jmění, která představuje podstatnou změnu dosavadního podnikání či činnosti vkladatele.

Klíčové body – účetní a daňové aspekty

- 1 Účetnictví:** Podíl v nástupnické společnosti je oceněn účetní netto hodnotou vyčleněného majetku; při záporné hodnotě se oceňuje na nulu, rozdíl se promítá do vlastního kapitálu.
- 2 Daně (rozdělovaná společnost):** Nabývací cena podílu se stanoví dle znaleckého posudku (závod) nebo daňové zůstatkové ceny (ostatní aktiva); je daňově uznatelná při prodeji podílu.
- 3 Daně (nástupnická společnost):** Převzetí daňových zůstatkových cen majetku; zachování daňové kontinuity – vyčlenění je daňově neutrální.

Vyčlenění – účetní a daňové aspekty

V účetnictví rozdělované společnosti se hodnota podílu na nástupnické společnosti stanoví na základě účetní *netto* hodnoty vyčleněného majetku. Tato hodnota zahrnuje aktiva přecházející na nástupnickou společnost, snížená o související závazky, opravné položky a rezervy vztahující se k vyčleněné části jmění. V případě vyčlenění předluženého závodu může vypočtená *netto* hodnota nabýt záporné hodnoty. Avšak podíl v nástupnické společnosti nemůže být dle účetních předpisů oceněn zápornou částkou. Pokud tedy tato situace nastane, podíl se ocení v nulové výši a rozdíl mezi vypočtenou *netto* hodnotou a nulovým oceněním se promítá přímo do vlastního kapitálu (tj. jako zvýšení vlastního kapitálu rozdělované společnosti).

Daňové dopady vyčlenění závisejí na povaze vyčleňovaného majetku. Při vyčlenění závodu se daňová nabývací cena podílu, který rozdělovaná společnost nabude (nebo zvýší) v nástupnické společnosti, stanoví ve výši hodnoty vyčleněného závodu určené znaleckým posudkem. V ostatních případech (vyčlenění jiných aktiv než závodu) se nabývací cena získaného podílu stanoví ve výši daňové zůstatkové ceny vyčleněného odpisovaného majetku a účetní hodnoty ostatních aktiv. Tato daňová nabývací cena podílu je daňově uznatelným nákladem rozdělované společnosti v případě následného prodeje podílu v nástupnické společnosti.

Nástupnická společnost převezme daňové zůstatkové ceny vyčleněného odpisovaného majetku a účetní hodnoty ostatních aktiv, Pokračuje tedy v daňovém odpisování majetku po rozdělované společnosti (bez možnosti přecenění, které by bylo relevantní pro daňové účely). Vyčlenění je tedy

stejně jako ostatní formy přeměn daňově neutrální (daňové hodnoty vyčleňovaného majetku nelze na úrovni nástupnické společnosti zvyšovat).

Závěr

Rozdělení vyčleněním představuje novou formu přeměny obchodních společností, která rozšiřuje dosavadní možnosti restrukturalizace. Lze jej realizovat buď se vznikem nové společnosti, nebo sloučením s existujícími společnostmi, přičemž v obou případech dochází k převodu části jmění při zachování existence rozdělované společnosti.

Tento institut je koncipován jako alternativa k založení společnosti nepeněžitým vkladem či ke zvýšení základního kapitálu tímto způsobem, zároveň však podléhá specifickým právním, účetním a daňovým pravidlům, včetně požadavků na ocenění vyčleňovaného jmění a zachování daňové kontinuity.

Michal Jašek

Partner, Praha

Email: michal.jasek@cliffordchanceprague.com

Telefonní číslo: +420 731 471 431

This publication does not necessarily deal with every important topic or cover every aspect of the topics with which it deals. It is not designed to provide legal or other advice.

www.cliffordchanceprague.com

Clifford Chance, Jungmannova Plaza, Jungmannova 24, 110 00 Prague 1, Czech Republic

© Clifford Chance Prague Association 2026

We use the word 'partner' to refer to a member of Clifford Chance LLP, or an employee or consultant with equivalent standing and qualifications

If you do not wish to receive further information from Clifford Chance about events or legal developments which we believe may be of interest to you, please either send an email to BD@cliffordchanceprague.com or by post at Clifford Chance Jungmannova 745/24, 110 00 Prague 1, Czech Republic

Abu Dhabi • Amsterdam • Bangkok • Barcelona • Beijing • Brussels • Bucharest • Casablanca • Doha • Dubai • Düsseldorf • Frankfurt • Hong Kong • Istanbul • Jakarta* • London • Luxembourg • Madrid • Milan • Moscow • Munich • New York • Paris • Perth • Prague • Rome • São Paulo • Seoul • Shanghai • Singapore • Sydney • Tokyo • Warsaw • Washington, D.C.

*Linda Widyati & Partners in association with Clifford Chance.

Clifford Chance has a co-operation agreement with Abuhimed Alsheikh Alhagbani Law Firm in Riyadh.

Clifford Chance has a best friends relationship with Redcliffe Partners in Ukraine.

Clifford Chance has entered into association agreements with Clifford Chance Prague Association s.r.o., advokátní kancelář in Prague and Clifford Chance Badea SPRL in Bucharest

Petr Šebesta

Counsel, Praha

Email: petr.sebesta@cliffordchanceprague.com

Telefonní číslo: +420 724 960 162

Tomáš Procházka

Seniorní advokát, Praha

Email: tomas.prochazka@cliffordchanceprague.com

Telefonní číslo: +420 739 525 864

Tereza Juráková

BD a HR Manažerka, Praha

Email: tereza.jurakova@cliffordchanceprague.com

Telefonní číslo: +420 723 693 006